

DE LA INTERVENCIÓ CAROLÍNGIA AL PROCÈS DE FEUDALITZACIÓ

ss. VIII-XI

Carlemany (768-814)

- Hereus de grans territoris i d'una dinastia consolidada.
- Procedí a conquestes territorials que doblaren l'espai del regne franc.
- Conquerí les terres dels saxons (772-804): cristianització forçosa i violenta. Creà una xarxa de bisbats que controlaren el territori.
- Annexió del regne lombard (774) cridat per Adrià I.
- Creació de les Marques. Entre elles la **Marca Hispànica**.

- Preocupació per l'ortodòxia. Defensor de l'església.
- Persegueix pagans (p. exemple Saxons), però també heretges, com FELIU D'URGELL (781) i ELIPAND DE TOLEDO.
- Atacats per Beatus de Liébana, Agobard de Lio, Benet d'Aniana. Insults mutus (“Colló de l'Anticrist” . “*Crapulatus in vino*”)
- Persecució de seguidors. Neteja total del clero autòcton. Imposició de litúrgia franca.
- Introducció dels benedictins a Catalunya (Tavèrnoles) i Aragó (San Juan de la Peña)


- Introducció del santoral franco-romà:
- Sadurní de Tolosa
- Martí de Tours
- Galderic , (perdut a favor d'Isidre de Madrid al s. XVII).
- Desaparició total del ritus visigot i del monaquisme visigot (Gerri, Tavèrnoles, Sant Pau del Camp, ...), a excepció de Sant Llorenç de Morunys.




- GIRONA ES LLIURA A CARLEMANY:
“Aquest any [785] els homes gironins lliuraren la ciutat de Girona al rei Carles” (*Cronicó de Moissac*).
- “Els habitants lliuraren la ciutat de Girona al rei Carles” (*Annals de Barcelona*).
- El domini carolingi deuria arribar a Roda de Ter.
- I en dates similars es controla Urgell (Castellciutat).

- BARCELONA ES LLIURA A CARLEMANY (801). CAPITULARS ADREÇADES ALS HABITANTS DE BARCELONA I DE TERRASSA.
- “Alguns homes, moguts per la inicua opressió i el cruel jou que sobre ells imposaven els sarraïns, enemics de la cristiandat, abandonaren les pròpies cases i les propietats que per dret hereditari els pertanyien, i des d’Hispània vingueren a nosaltres i s’establiren a Septimània (*Elne, Agde, Narbona, Lodève, Béziers, Magalona i Nimes*), i arrencant-se de la potestat dels sarraïns se sotmeteren al nostre domini per llur lliure i espontània voluntat”.

- “Els gots o hispans, habitants en la famosa ciutat de Barcelona o en el castell de Terrassa, defugint el cruel jou dels sarraïns, enemics del nom cristià, se’ns acostaren i donaren o cediren llurement llur ciutat a la Nostra magnipotència, i sostraiant-se a la potestat dels sarraïns, se sotmeteren al nostre domini per llur prompta i lliure voluntat.”

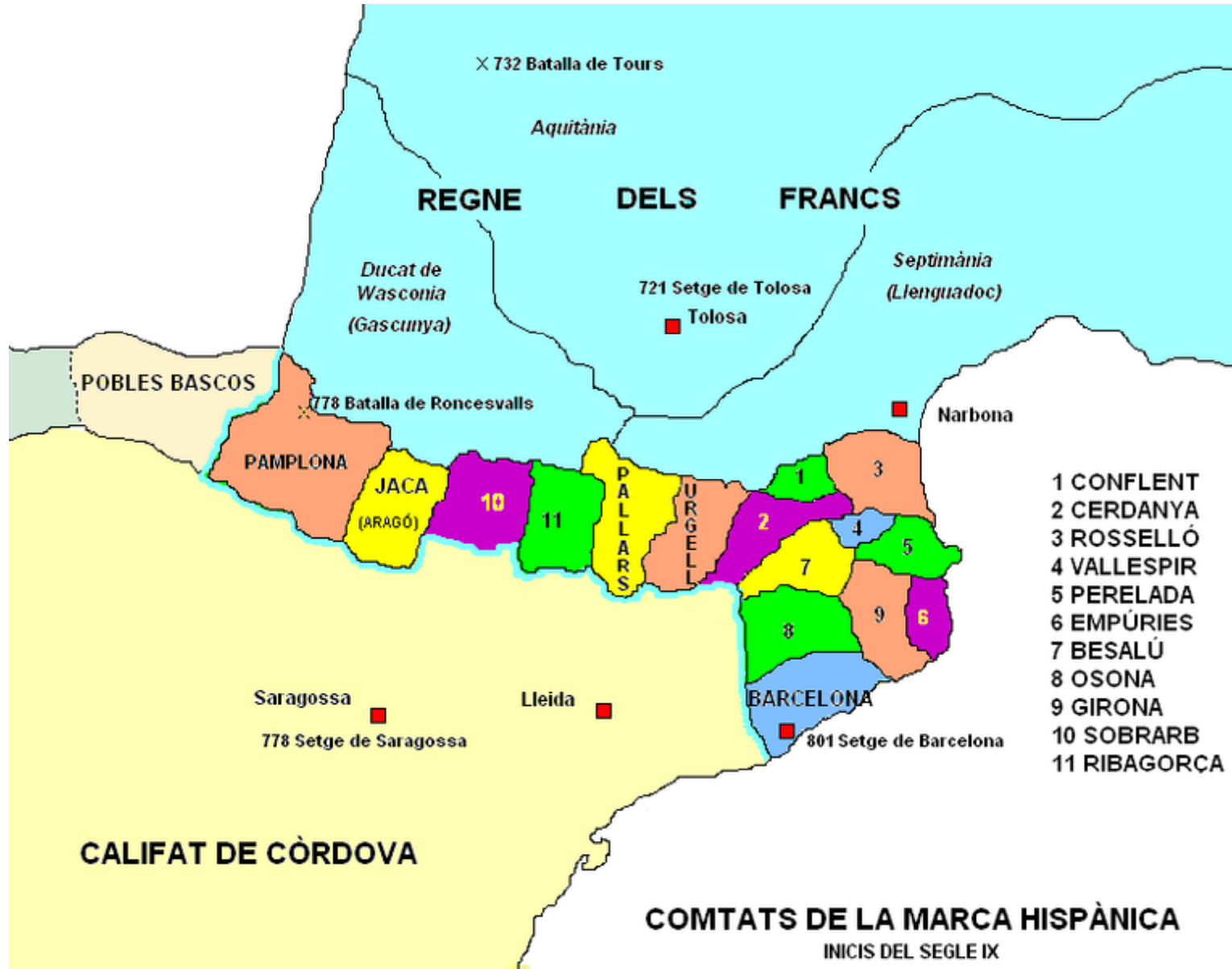
L' IMPERI CAROLINGI

-  Nucli inicial carolingi
-  Regne franc el 751
-  Conquestes de Pipí el Breu
-  Línies d'expansió de Pipí el Breu
-  Conquestes de Carlemany
-  Línies d'expansió de Carlemany
-  Subdivisions de l'imperi
-  Marques
-  Territoris tributaris

-  Zona d'influència de Carlemany el 814
-  Límit de l'Imperi carolingi a la mort de Carlemany
-  Possessions bizantines
-  Palaus carolingis
-  Arquebisbats
-  Bisbats
-  Abadies i monestirs
-  Cases de moneda



- **Organització de l'Imperi:**
- Ducats, comtats, marquesats (frontera).
- Tendència a conservar la tradició autòctona i respecte pels líders o caps naturals de cada territori. Molt visible a la Marca Hispànica.
- Són gots els primers comtes catalans:
 - Berà de Barcelona,
 - Borrell d'Urgell-Cerdanya,
 - Rostany de Girona i
 - Ermenguer d'Empúries, i
 - Asnar Gal·lí a l'Aragó.



- Es mantenen les velles estructures del país.
- Pagus = Comtat
- Els primers comtes són gent del país, que tenien alguna ascendència sobre la resta i sobretot sobre els més poderosos.
- Però... El 820 els carolingis decidiren destituir Berà de Barcelona, acusant-lo de liderat un corrent visigotista i de pactar amb els andalusins.
- Els carolinigs fan sentir el seu pes com a dominadors estrangers.

- Imposen un seguit de comtes francs, que creien més fiables.
- Al capdavant BERNAT DE SEPTIMÀNIA
- Fracàs de la revolta de Guillemo (fill de Berà) i d'Aissò (827).
- Despoblament (relatiu) de la Catalunya central.
- A Urgell-Cerdanya, el comte SALOMÓ, en nom del sobirà carolingi, s'entrevista amb l'emir Muhammad de Còrdova (863) → pau temporal

- Els comtes francs s'implicaren en les lluites internes del món carolingi.
- Bernat de Septimània (826-32, 835-844) fou executat i
- Unifred (857-864) i Bernat de Gòtia (865-878) foren desposseïts i s'hagueren d'exiliar.
- Resultat: fracàs dels comtes francs.

Inicis de la dinastia nacional

- Les invasions normandes i les revoltes internes en temps dels néts i besnéts de Carlemany es va confiar en un descendent dels comtes de Carcassona: GUIFRÈ EL PELÓS, fill de Sunifred I d'Urgell.
- A l'assemblea d'Attigny (870) Lluís el Tartamunt li confià els comtats d'Urgell, Cerdanya i Conflent.
- A l'assemblea de Troyes (878) l'investeixen dels comtats de Barcelona i Girona.

Guifré el Pelós



870 - 897

- Els primers comtats de Guifrà s'obrien davant un espai que havia estat abandonat o semiabandonat arran de la revolta d'Aissò i Guillemó (826-827).
- Era imprescindible ocupar i fortificar aquest espai central per impedir les razzies musulmanes.
- Entre 879-890 recuperà la Vall de Lord, el pagus de Berga com a apèndix del comtat de Cerdanya, i restablí el comtat d'Osona i la seva seu (886).
- Utilitza l'aprisió, que afavorirà la pagesia lliure.

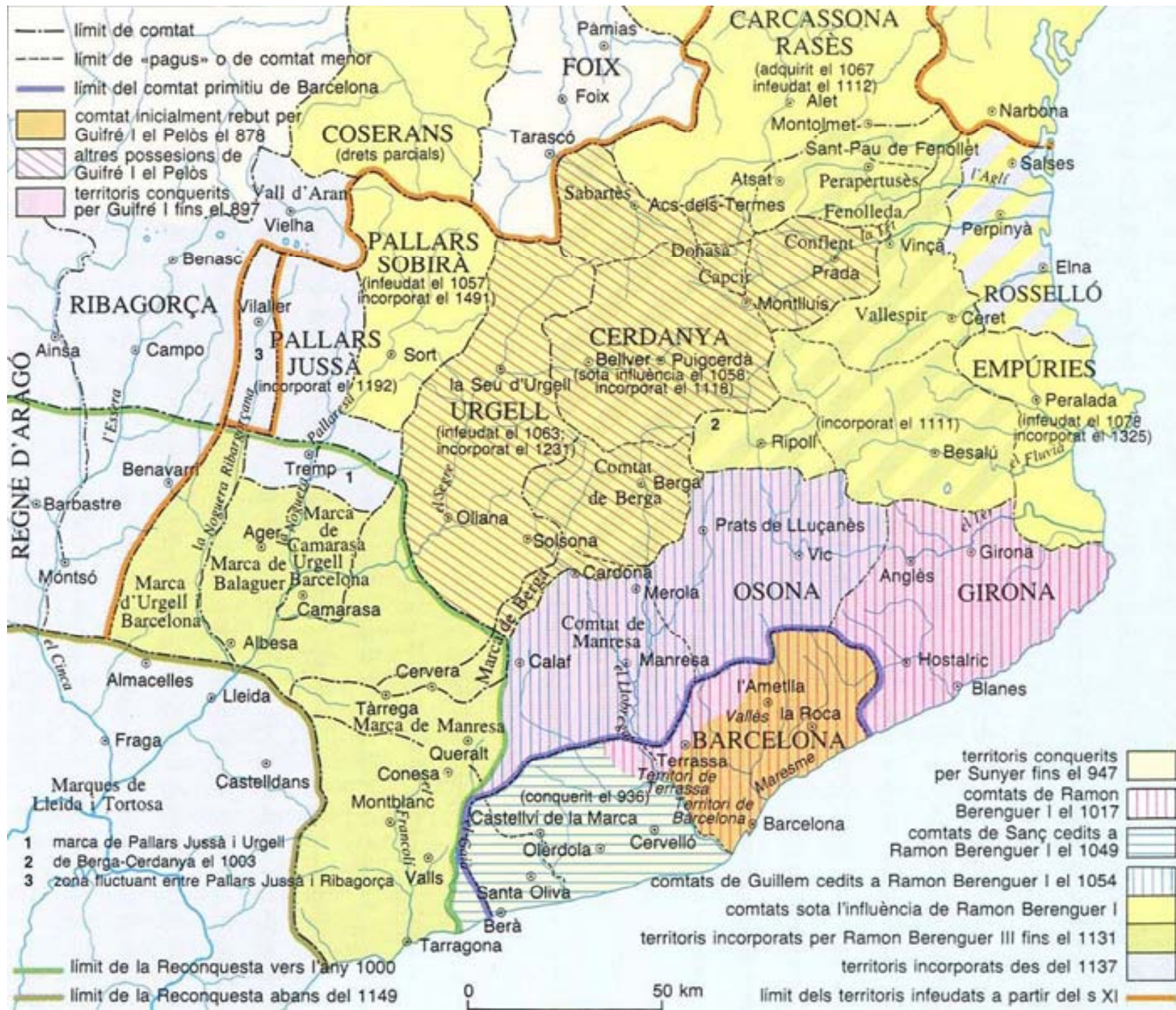


- Tingué un paper clau la creció dels monestirs de Ripoll (880) i el Sant Joan de les Abadesses, que confià a la seva filla, l'abadessa Emma.
- En aquestes dates també conquerí i fortificà Cardona, a l'extrem de la frontera, donant un alt grau de llibertat als que l'anaren a repoblar.

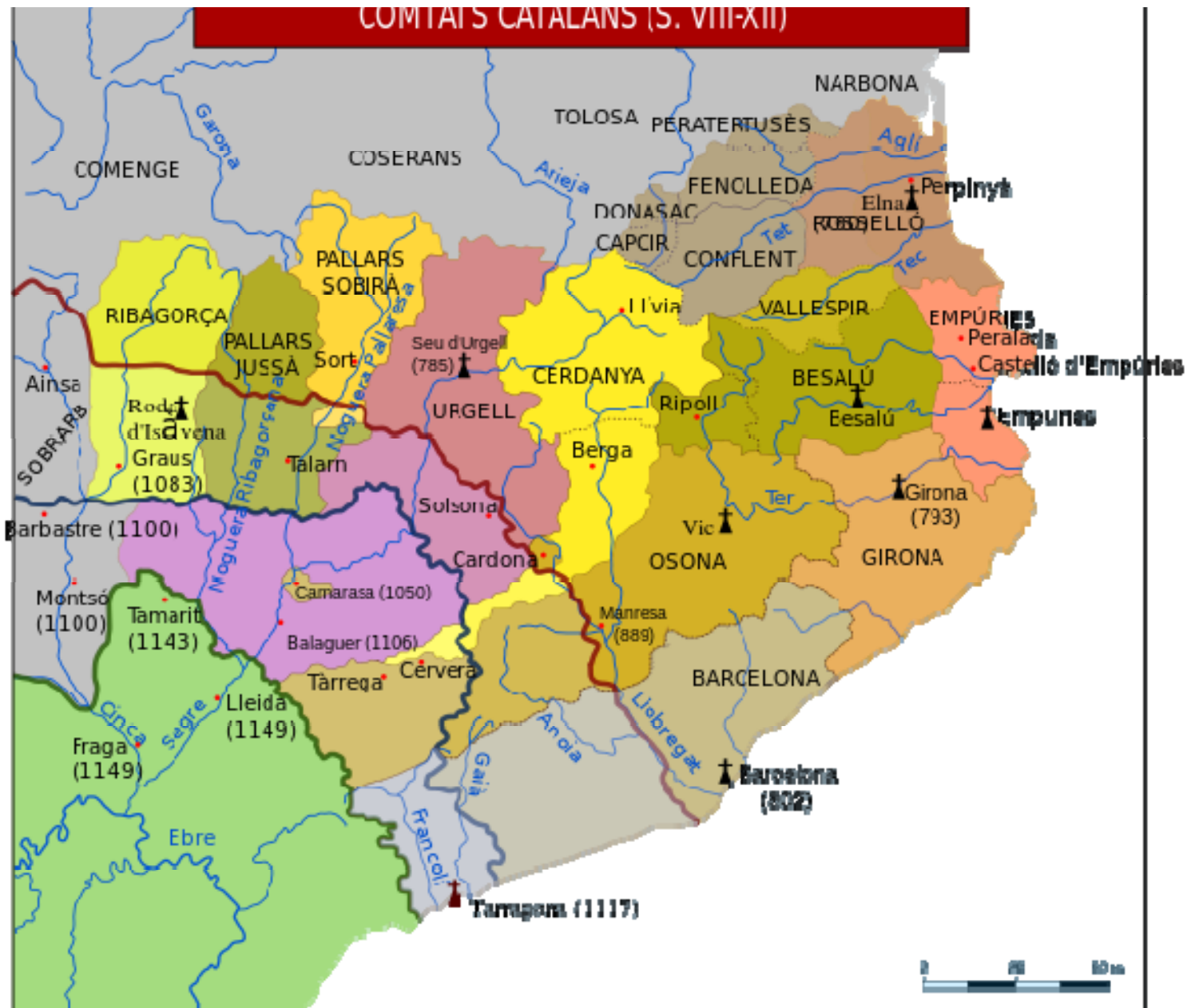




Miguel Soligó



COMTATS CATALANS (S. VIII-XII)



- Frontera a finals del segle IX
- Frontera a inicis del segle XI
- Frontera a mitjans segle XII

- Seu episcopal
- Arquebisbat de Tarragona (1117)
- Ciutats lliures

- A Guifré se li deu la consolidació de la primera dinastia nacional catalana.
- Aprofintant el buit de poder o la il·legitimitat dels monarques francs (Odó o Eudes), Guifré s'acostuma a fer actes de sobirania:
- Diu que fa *preceptes*, com a Cardona.
- S'intitula comte per la gràcia de Déu
- La seva esposa és qualificada de “comtessa” = patrimonialització del càrrec.
- Els documents deixen d'usar el regnat del rei de França (*Christo regnante, rege spectante*).
- Els seus fills el succeeixen en la dignitat comtal i es reparteixen el territori.

- I això mateix passa a Pallars-Ribagorça amb Ramon I (+920) a qui succeïren els seus fills.
- I també a Sunyer II (+915) d'Empúries-Rosselló.

- La reacció dels musulmans fou la de reforçar Lleida i aixecar la fortalesa de Balaguer per frenar l'avanç cristià.
- El valí de Lleida, Ismail ibn Mussa, preparà una ratzia que, el dia 11 d'agost del 897 ferí mortalment Guifré, potser a Navès, o Santpedor.
- A conseqüència de la violència sarraïna, el Vallès quedà parcialment despoblat, i fins i tot Barcelona s'hauria abandonat en part.



GUIFRE COMTE



ACI JAV GUIRE I ANOMENAT DE PIOL
COMTE DE BARCELONA, CERTANVA A RIBEL
MONTENT BESAY GIRONA, OSCONA I MANRESA
MADADOR D LA DINASTIA NACIONAL CATALANA

- Respecte per la tradició jurídica romano-goda, i el “**Liber Iudiciorum**” de Recesvint, especialment pel que fa al dret privat o civil.
- Se la denomina *Lex* per antonomàsia.
- Però, la realitat política nova va dur a haver d’acceptar les normes dels carolingis i tenir-les com a font de Dret públic. Això es va expressar a través dels:
 - **Capitulars** (abast general) i
 - **Preceptes** (destinats a privats = *privilegium*)
 - A més de les lleis de l’Església.

L'herència de Guifré

- Barcelona porta la iniciativa, especialment cap al sud.
- Guifré Borrell i Sunyer s'asseguren la frontera de Lleida.
- La “Marca del Penedès” serà el gran objectiu:
- Olèrdola (929), Queralt (929), Santa Oliva (938), i consagració de Santa Cecília de Montserrat (945)

INSTITUTS RELIGIOSOS A CATALUNYA

ORDE DE SANT BENET



ORDES		FEM	MASC
Sant Benet	Abadia	●	○
	Priorat	●	○
Cister	Abadia	⊗	⊗
	Priorat	⊗	⊗
Sant Jeroni		⊗	⊗
Cartoixa		○	●
Canonges R. Aquisgranesos	Catedral		⚐
	Abadia		⚐
	Priorat		⚐
Canonges R. Agustinians	Catedral		⚐
	Abadia	▲	⚐
	Priorat		⚐
Canonges del Sant Sepulcre	Abadia		⚐



Sant Pau de Fenollet (966) Sant Esteve (956) Reglella (844) Sant Iscle 1118 Riquer s. XIII Bell-lloc s. XII Cuixà (879) la Sira 1144 Sureda (823) Sant Genís (819) Panissars 1097 Colera 922 Taverna 831 Aneu s. X el Bungal 859 Ovaix 834 Sant Sadurni de Tavernoles 803 Perxa s. XI Eixalada (840) Canigó Arles (1002) (817) Aguges 871 Albanya 844 les Escaules 840 Santa Creu Rodes 944 Senterada 823 Bellera 880 Sauri 979 Balestui 820 Pinsent 967 Umfred 815 Comprodon 962 Sant Llorenç del Munt 872 Palera s. XII Besalú (977) Fluvià 1066 Ovarra 874 Lavaix 848 Perabella 849 Balestui 820 Elins 861 Codinet 803 Cerdanyola Sant Joan 984 Ripoll (895) Sant Llorenç de Morunys 910 Urgent 947 Vedella 830 Ridaura 852 Sant Julià del Mont s. XII Calabuig s. XIII Banyoles (817) Santa Cànida 913 Alaó 806 Maleses 845 Trespunts 839 Sant Llorenç prop Bagà 913 Graudescales 913 Berçà la Portella 997 el Collerell s. XII Sant Medir 829 Sant Daniel 1017 Font Clara 885 Vilet 1077 Meia s. XI Salinoves 937 Casserres (s. XII) Serrateix 977 Puig-reig 1018 Vic 1005 el Coll s. XII Amer 949 Girona 829 Sant Pere de Galligants 992 Cruilles 1094 Sant Marçal Montseny 1054 Breda 1038 Sant Feliu de Guixols 968 Gualter 1079 Celleres 1038 Esglésies s. XIII Sant Benet de Bages 960 el Fai 1008 Santa Cecília 945 Sant Llorenç 1008 Montserrat del Munt 980 el Coll 1098 el Coll s. XII Riusec 878 Sant Cugat (878) Sant Quintí de Mediona 1189 la Llacuna 1021 Sant Genís de Rocafort 1214 Sant Genís de les Puelles 945 Riudebitlles 1026 Corbera s. XII el Coll (1098) Barcelona Sant Pau Santa Magdalena Santa Oliva s. XIII Santa Magdalena Tarragona

L'obertura a Roma

- La segona meitat del s. X serà la dels viatges a Roma.

Són l'alternativa a França.

Influència de Cluny.

Comencen amb el monjo Sunyer de Cuixà (950), que reclama a Agapet II la protecció directa del cenobi.

Després hi va el bisbe Guisad d'Urgell, l'abat Arnulf de Ripoll i el comte Sunifred de Cerdanya (951-952).

- Aquests viatges culminen el 970, quan el comte Borrell II de Barcelona (947-992) i el bisbe Ató de Vic arranquen del papa la recuperació de l'arquebisbat.
- Per tant = independència eclesiàstics.
- Però Ató és assassinat abans de tornar a Vic.
- Els viatges continuaran. El bisbe Sal·la d'Urgell va a veure Silvestre II per aconseguir el reconeixement dels seus dominis. El papa diu (1001) que Andorra és del bisbe d'Urgell...!

- Borrell II inicia el procés de relació amb al-Andalus, en període califal.
- De nou el poder de Còrdova supliria el de França.
- Permet la seguretat de la frontera i per tant repoblar-la: Valls de l'Anoia i del Gaià (Sant Martí Sarroca, 966; Montbui, 978; Cabra, 980).

Carta de poblament de Cardona (23.IV.986)

- “Jo, Borrell, per la gràcia de Déu, Comte i Marquès, desitjo que siguin habitades les terres que estan a tocar del riu Cardener, en el seu pas per la zona on està localitzada l'única muntanya de sal existent en tots els Comtats catalans i el castell edificat pel meu avi Guifré, Comte i Marquès de bona memòria. I com que entenc que aquestes són unes terres molt perilloses per viure-hi, degut a ser frontera amb els musulmans, concedeixo una sèrie de privilegis a tots aquells valents que es decideixin a poblar aquestes terres”.

- “Per aquest motiu concedeixo la següent carta de poblament:
- Jo Borrell, dono llei, seguretat i alliberament al castell anomenat Cardona i als seus ravals i a tots els seus habitants.
- També afirmo: no estareu obligats a pagar cap cens a ningú, solament a la Santa Església, com una ofrena a Déu.
- Us asseguro que si algun delinqüent vingués a viure entre vosaltres, aquests malfactors seran jutjats segons la llei, perquè no està bé que els dolents visquin entre els bons.
- Us garanteixo que tindreu un mercat i una moneda pura.
- També prometo que cada dijous podreu, per sempre més, arrencar sal de la muntanya per a vosaltres.
- I us ordeno que contra tots els enemics, sereu els primers en alçar-vos a lluitar contra ells i derrotar-los”.

Les amenaces del sud

- Fins a Al-Hakam II (+976) les relacions amb al-Andalus són pacífiques i intenses.
- Sovintegen els viatges a Còrdova, tan per motius econòmics com culturals (el monjo Gerbert ?).
- L'ascens d'al-Mansur, en temps d'Hixam II (976-1009) desestabilitza tota l'obra feta.
- L'assalt de Barcelona el 985 marca un abans i un després.

- Hom parla de la MORT de Barcelona el 985.
- Saqueig i destrucció de Sant Cugat del Vallès, de Sant Pau del Camp, de Sant Pere de les Puel·les.
- Borrell II no aconsegueix cap ajut del dèbil Lluís V el Jove (986-987)
- Tampoc del nou monarca Hug Capet (987-996).
- Borrell I decideix no fer cap més reconeixement de fidelitat. S'acaben les relacions amb França.
- Comença el **procés d'independència *de facto***.

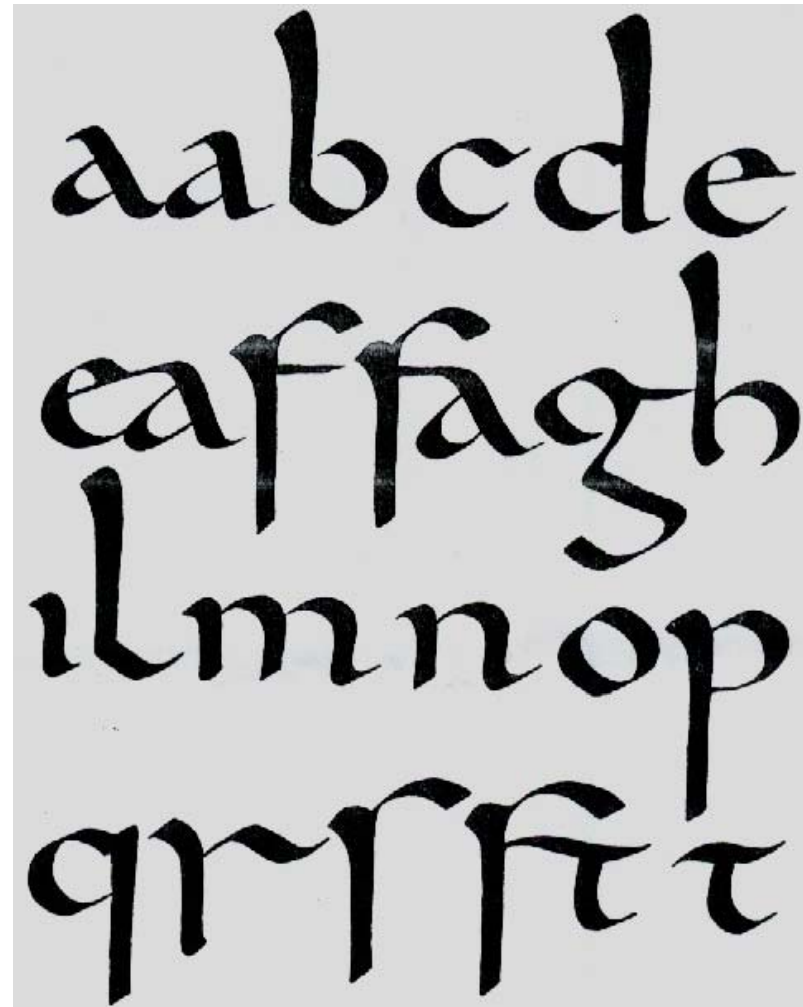
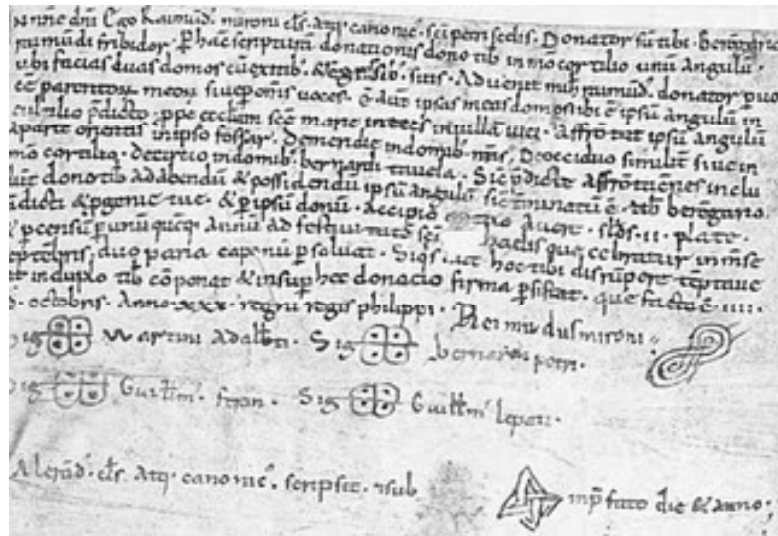
Canvis culturals

- Els carolingis imposen el seu model cultural.
- Influència de l'Escola Palatina d'Aquisgrà.
- Capitulars i preceptes carolingis sobre l'educació dels clergues.
- Escoles capitulars i monàstiques.
- Escriptoris a catedrals i monestirs.
- Recuperació de la llengua llatina pulcra.

Enciclica “De litteris colendis [conreu]”

- Anterior a la coronació del 800.
- Obsessió per la correcció del llatí. Restauració de la llengua llatina en els llibres sagrats i litúrgics.
- Correcció en l'escriptura, sobretot la curial.
- Obligatorietat de l'ensenyament en els monestirs i escoles capitulars.
- Expansió de la minúscula carolingia.

Minúscula carolíngia



- A Catalunya seran també monestirs i catedrals els grans centres de conservació i expansió de la cultura, bàsicament cristiana.
- Ripoll i Cuixà, i les catedrals d'Urgell, Girona, Vic i Barcelona seran els grans centres que conserven i difonen.
- A Cuixà hi van molts italians (Pere Urseol, Joan Morosini, Joan Gradonico, sant Romuald de la Camàldula).

- Ripoll és el privilegiat, tant en el Trivium (Gramàtica, Retòrica i Dialèctica) com en el Quadríviu (Aritmètica, Geometria, Astronomia i Música).
- Gerbert d'Aurillac, futur Silvestre II hi va ser entre 967-970.
- Aleshores la biblioteca tenia més de 65 volums.
- El 1047, en tenia 245.

- S'hi podien trobar: Sant Gregori, sant Agustí, sant Jeroni, sant Ambròs, Cassiodor, Eusebi de Cesarea,...)
- També Virgili, Horaci, Juvenal, Ciceró, Juli César, Apià, Marcià Capel·la, Aristòtil,...
- Barcelona també destaca amb la personalitat de l'ardiaca Llobet.

Demografia

- Augment notori de població. Degut a clima i seguretat i estabilitat. També al mercat i intercanvis.
- Esmentar l'acta de dotació de la catedral d'Urgell (principis del segle IX?). El cas d'Andorra, amb viles, viletes i vilarons.
- Zones muntanyoses molt poblades.
- Desigual distribució del poblament.

Andorra



Canvis a partir del 1000

- Els grans hereus de Borrell II (+992), Ramon Borrell de Barcelona (992-1017) i Ermengol I d'Urgell (+1010), organitzen expedicions contra el sud.
- Atac a Albesa, prop de Lleida.
- Resposta violenta dels andalusins, contra Meià, Montmagastre i Castellolí (1003).
- Preten frenar l'obra repobladora i atemorir la frontera.

- La fi dels hereus d'al-Mansur i la debilitat del califat fa que el 1010 inici una sèrie de campanyes contra al-Andalus, que arriben fins a Còrdova.
- Marca un altre temps. A partir d'ara la iniciativa serà cristiana.
- Comencen les pàries = arriba de l'or.

- Però....
- Debilitat de les cases comtals catalanes.
- Les llargues tutories d'Ermessenda, vídua de Ramon Borrell, durant la minoritat del fill, Berenguer Ramon I (1017-1023) i del nét Ramon Berenguer I (1035-1076), foren de
- ASSALT AL PODER COMTAL per part dels nobles, entre ells MIR GERIBERT, príncep d'Olèrdola.

- A **Urgell** succeeix el mateix, en temps d'Ermengol I (+1011), d'Ermengol II el Peregrí (+1038), d'Ermengol III (+1066).
- No hi ha autoritat.
- El bisbe **sant Ermengol** conquereix Guissona.
- **Arnau Mir de Tost**, conquereix el Montsec i la Vall d'Ager (1030-1040)

- Al Pallars enfrontaments greus entre els comtes del Pallars Jussà i Sobirà.
- Tot plegat porta a una forta inestabilitat i incertesa.
- Els nobles organitzen l' ASSALT AL PODER COMTAL.
- Controlen el territori a través de castells i fortaleses i de les seves hosts i dels seus fidels.

- Apareix una nova realitat.
- Els comtes han de pactar amb els senyors dels castells, amb els barons, que usurpen tota mena de regalies.
- Observem: 1) desprestigi de l'autoritat comtal.
- 2) aparició de poders minúsculs (atomització).
- 3) usurpació de regalies (moneda, justícia, drets sobre rius, pastures, boscos,...)
- 4) pèrdua de la idea de JUSTÍCIA i del seu exercici. Substituint per l'ARBITRARIETAT (duel, judici de Déu,...)

- El segon moment o pas és l'assalt a l'Església.
- L'Església té poder i riquesa. Calia dominar-la i beneficiar-se'n. Bisbes malfactors ? Com Guillem Guifré d'Urgell.
- Els senyors feudals control bisbats, abadiats, deganats, etc.
- Aparició de l'església privada.
- Enfrontament de jurisdiccions: església castral – església diocesana.

- Reacció:
- Moviment canonical = reforma del clero d'acord amb els principis de la vida en comú inspirada per Crodegang de Metz i el concili d'Aquisgrà.
- Excel.leixen Oliba de Vic i Ermengol d'Urgell
- Assemblees de Pau i Treva de Déu, com a alternativa a la violència = origen de nous nuclis rurals concentrats.



- Quan Ramon Berenguer I de Barcelona pot recuperar part del poder, es converteix en el primer i més excel·lent dels comtes = príncep.
- Per controlar i distreure els nobles = guerra a la frontera.
- Cobra pàries i li permet tenir una bona host que competeix amb les hosts feudals.

- La nova realitat és reconeguda amb unes noves normes: ELS USATGES (1068).
- Afirment de la primacia del comte de Barcelona.
- El comte recupera drets, per ex. Sobre camins i aigües.
- Es converteix en el garant de la Pau i de la seguretat, sobretot als camins i vies.
- Controlarà les encunyacions de moneda.
- Utilitza el “Liber Iudiciorum”, el “Breviari d’Alaric”. Tracta qüestions noves com la tinença de castells o el servei militar.

Usatges de Barcelona

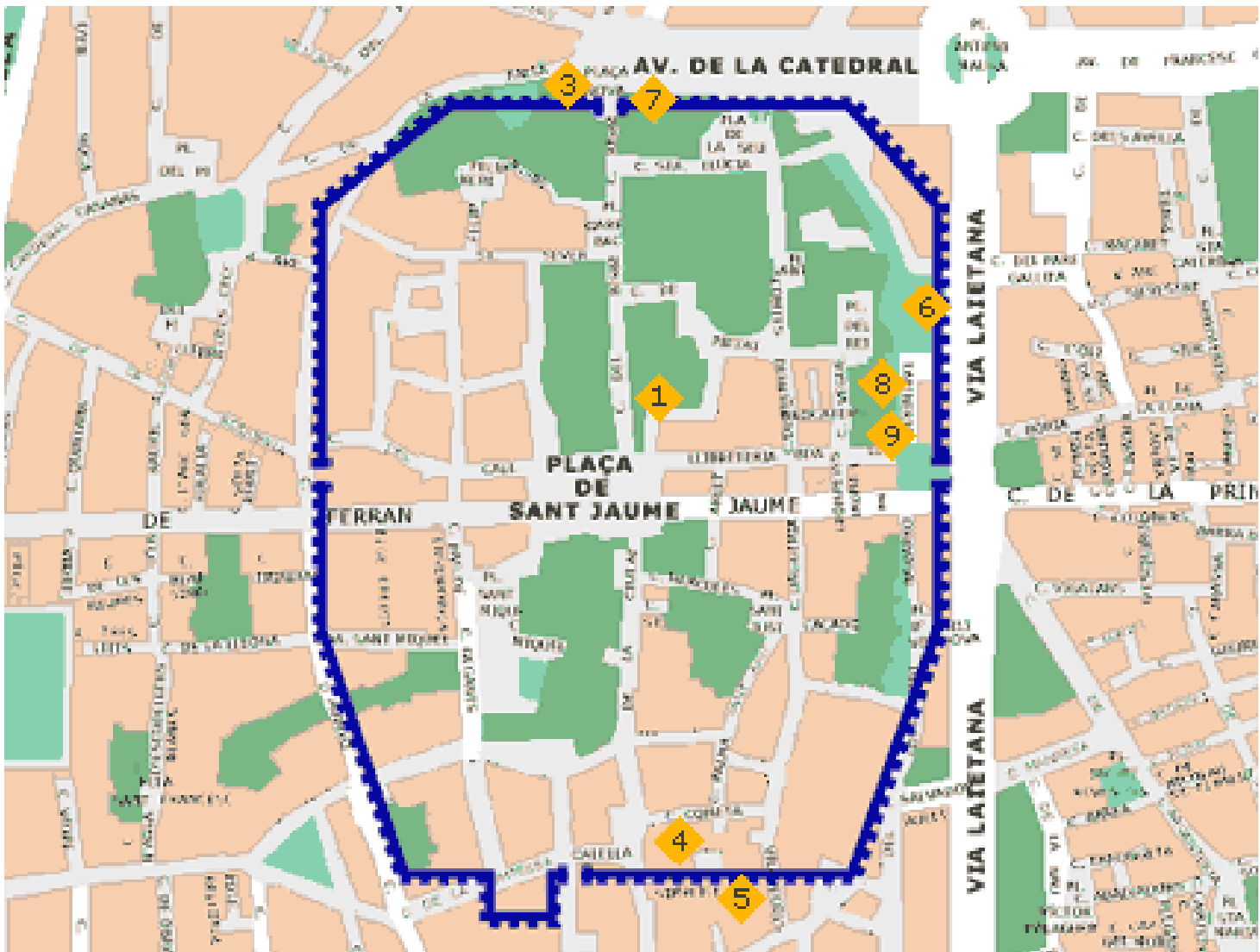


- Qui hi perd?
- Els nobles fan la guerra.
- Si no la fan fora, la fan dins.
- Els que ho paguen més car són els pagesos alodials. Sotmesos a servituds i arbitrarietats.
- Erosió de la llibertat pagesa i de la petita propietat.
- S'exigeixen: Quísties, Toltes, Forcies,....
Tragines, batudes, joves,...
- A més de drets públics que ara es queden els senyors.

- Sobretot es vexant la capacitat de coaccionar, violentar, amenaçar al pagès.
- Les queixes per això són moltes (querimònies) i expliquen coses horroroses, com arrancar ulls, llençar el pagès als pous, pegar-lo, robar-li el bestiar, etc.
- Però sobretot se l'adscriu a la terra (gleba). Perquè la terra no val res si no hi ha la garantia que algú la conrea i que a més pagarà censos, delmes, primícies i farà treballs de jova.

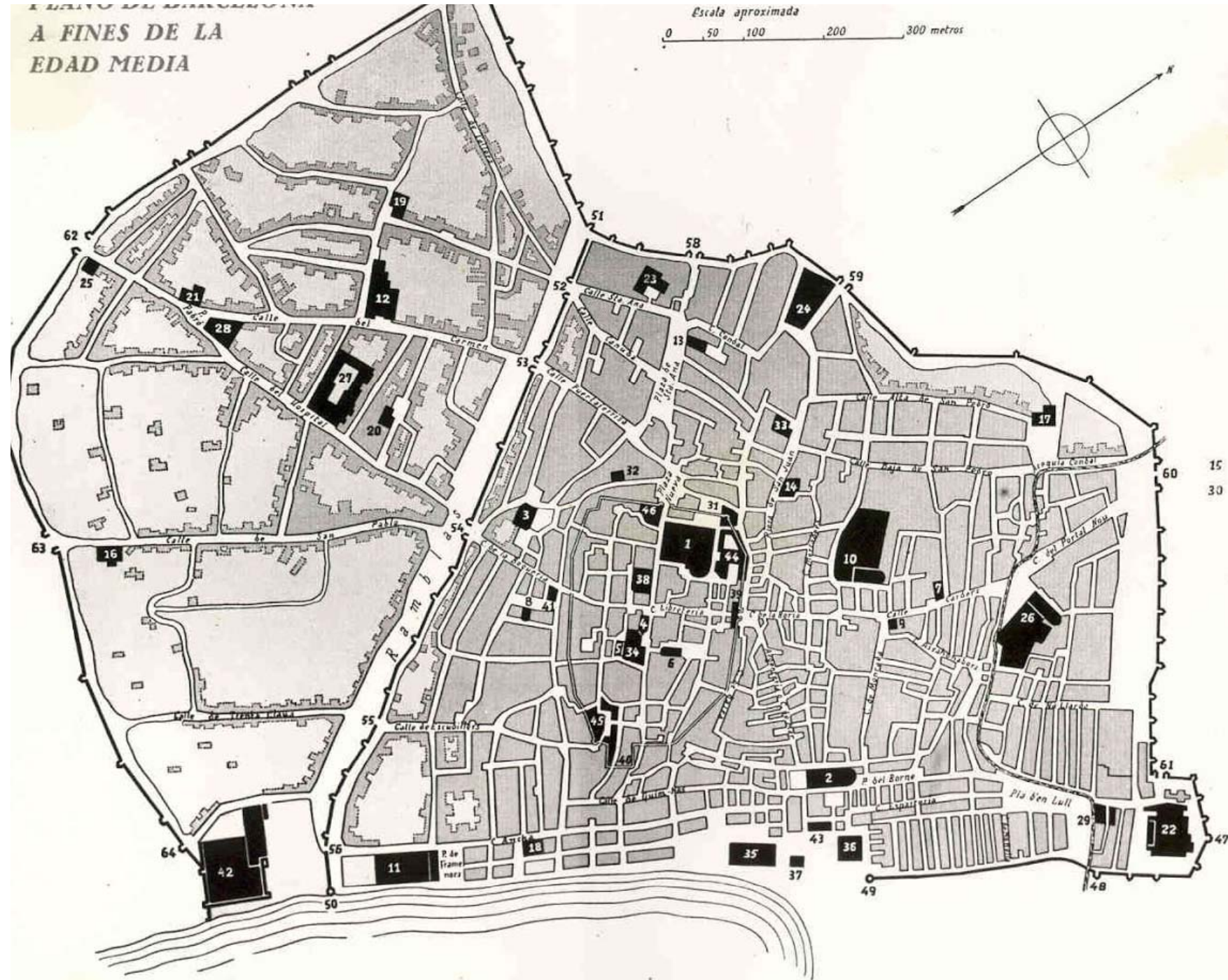
- Tot això coincideix amb un moment de fort creixement econòmic, no pas de pobresa...i
- El camp produeix més (4/1).
- El comerç creix. Hi ha mercats i àdhuc fires.
- El comte de Barcelona i l'església ho garanteixen. Se celebren en llocs de Pau, al redós d'esglésies i cementiris) = ampliació nuclis urbans.
- Important presència de jueus i mercaders forasters.

- Transformació dels nuclis urbans.
- Apareixen nous burgs.
- A partir del 1000 Barcelona té el nucli del Pi, de Sant Pere de les Puelles, de Santa Maria de les Arenes.
- Via Francigena i Via Morisca.
- A La Seu (Castellciutat hi perd), surten els C/ de Capdevila i de Soldevila.

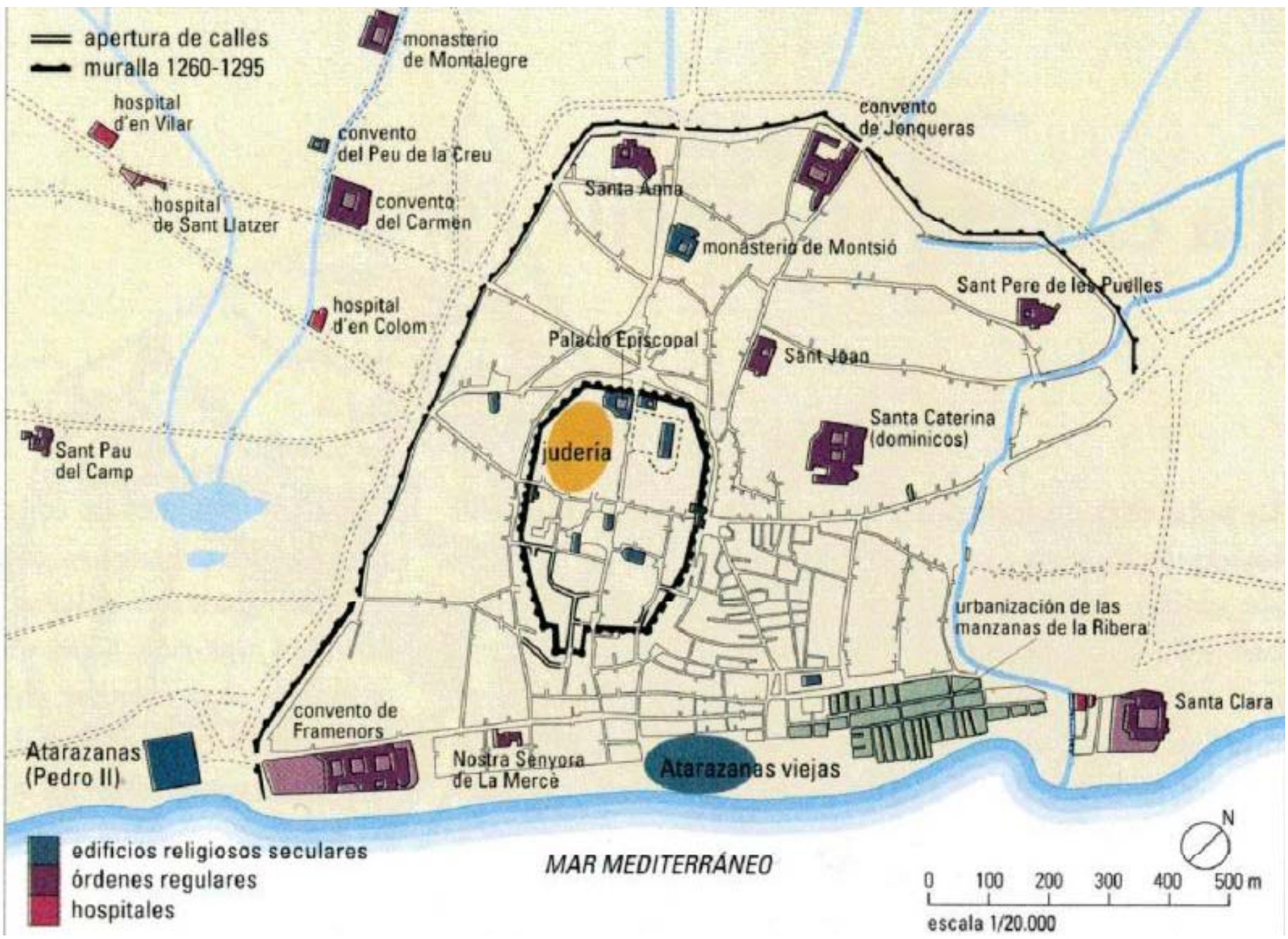


A FINES DE LA
EDAD MEDIA

Escala aproximada
0 50 100 200 300 metros



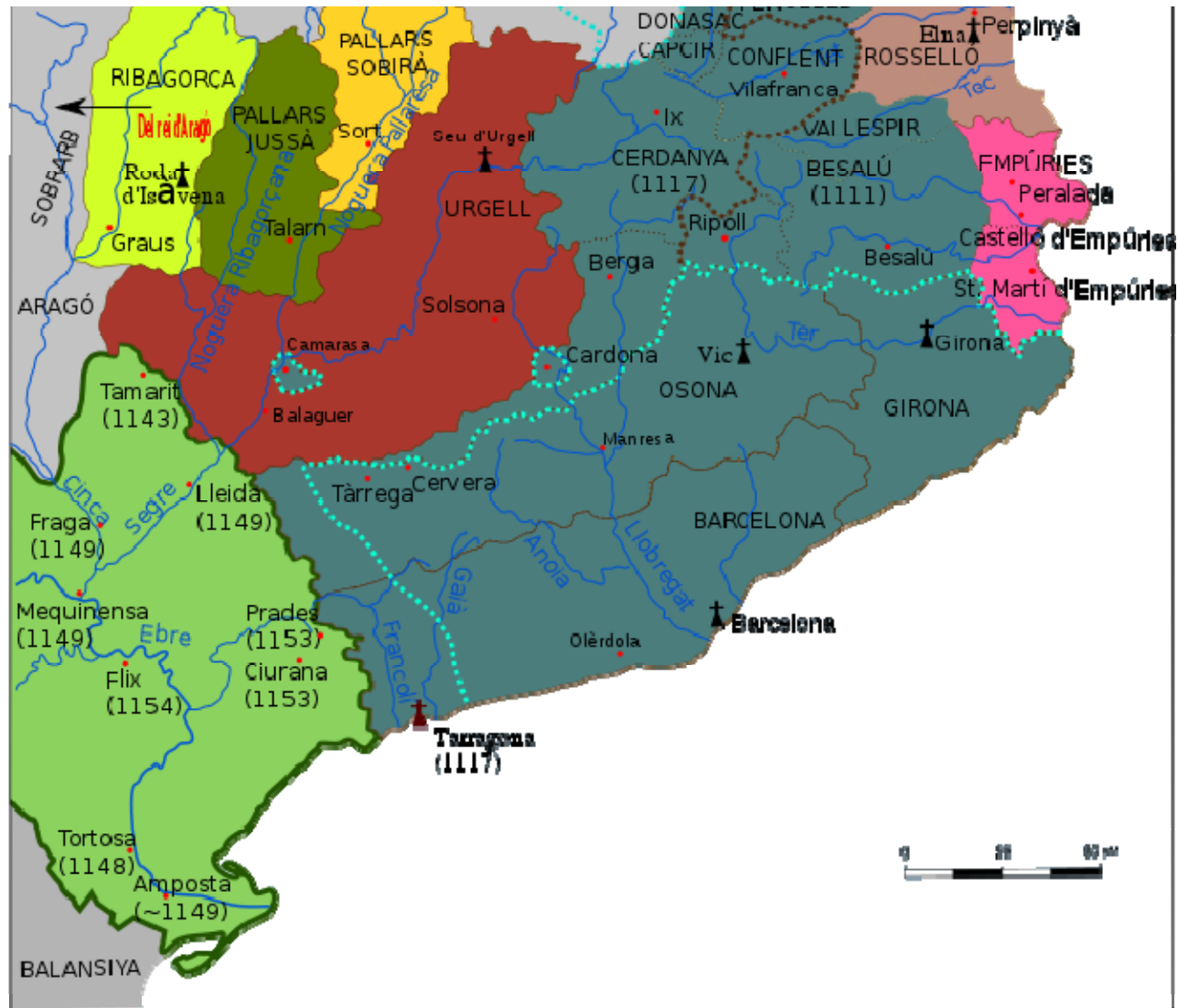
- CATEDRAL**
1. Catedral—
María del Pin
6. San Justo
8. La Trinidad
(Marcús). —
11. San Nicome
men (Carme
(desde 1423,
juanistas. —
Mérida (Agu
po (Benedic
Puellas (Ben
Merced (Me
ciencias. — 2
risas). — 21
(Jerónimas).
San Daniel (d
del Santo S
Jonqueres (S
Abad (Canón
(Agustinos).
- HOSPITAL**
27. Hospita
28. Hospital
29. Hospital
vilar). — 30. I
31. Pla Alm
(San Severo)
lena).
- EDIFICIOS**
34. Casa de
do y "Faul
"Ala dels I
cio de los
("Cort del V
mir. — 41 C
43. Pescate
45. Palacio B
- TORRES**
47. De San
49. Nueva -
Canaletes".
- PUEBLOS**
52. De Sant
la Boqueria,
taclaus o "d
nas. — 57. I
"dels Orbs"
tal Nou". —
Antonio o "
blo. — 64. I



a de la
poca medieval

150
c. 1300
recinte emmurallat





- | | |
|---|---|
| Territoris de Ramon Berenguer III de Barcelona | Nucli heretat |
| Territoris de Gausfred III del Rosselló | |
| Territoris de Ponç II d'Empúries (vassall de Barcelona) | |
| Territoris d'Ermengol VI d'Urgell (aliat de Barcelona) | Seu episcopal |
| Territoris d'Artau III de Pallars Sobirà | Arquebisbat de Tarragona |
| Territoris d'Amau Mir de Pallars Jussà | Ciutats i viles |
| Territoris de Ramir II d'Aragó | |
| Conquestes de Ramon Berenguer IV de Barcelona | |

LES INVASIONS DELS SEGLES IX I X

→ Invasions normandes

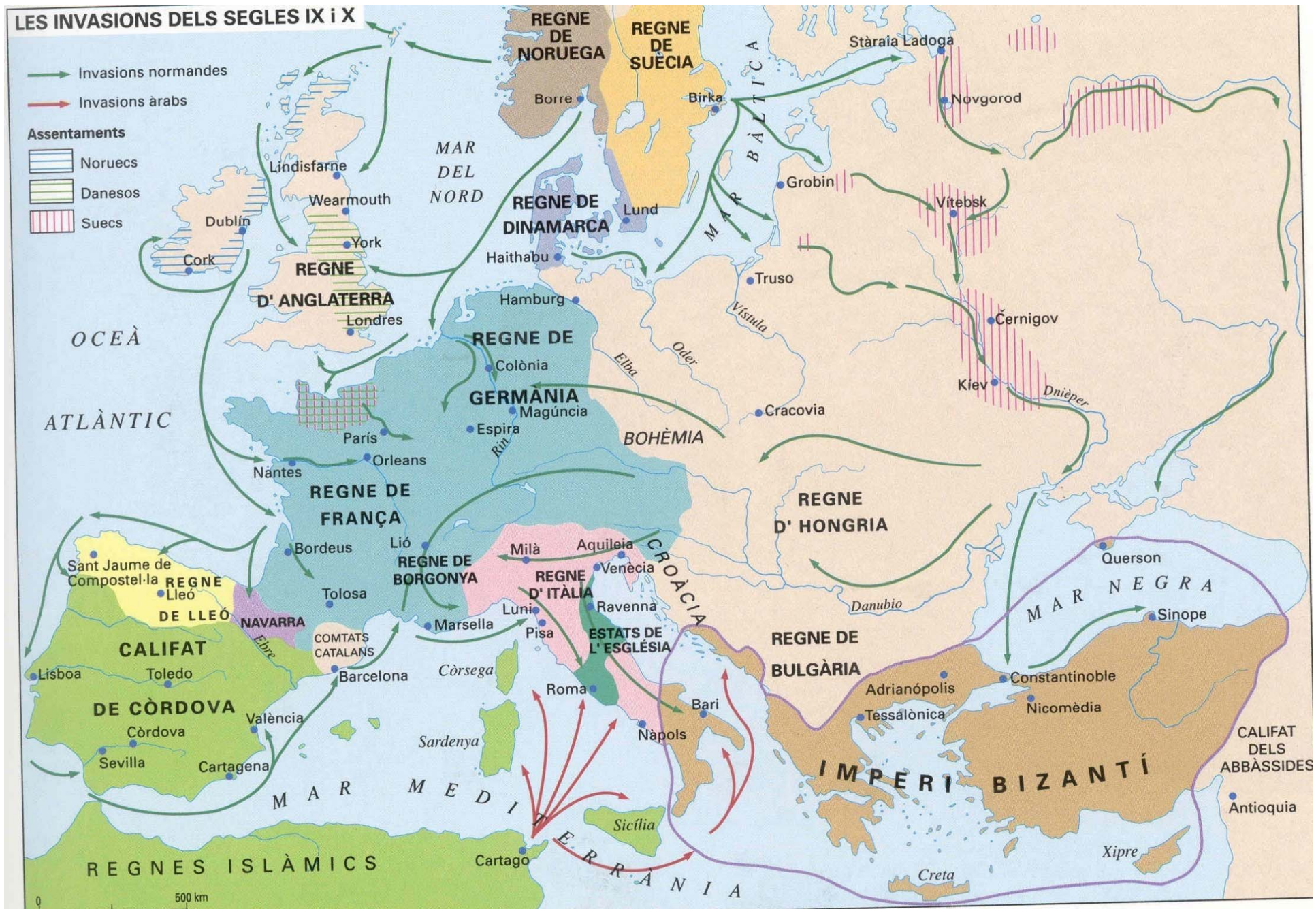
→ Invasions àrabs

Assentaments

Noruecs

Danesos

Suecs



- Acord a VERDUM (843).
- Repartiment de l'Imperi
- **Carles el Calb**: Nèustria, Flandes, Aquitània.
- **Lluís el Germànic**: Alemanya, Saxònia, Austria, Bohèmia.
- **Lotari**: el títol imperial i la vall del Rin, Provença, Llenguadoc, Lombardia, fins a Spoleto (dues capitals: Roma i Aquisgrà).

EL REPARTIMENT DE VERDUN (843)



- La mort prematura de Lotari, l'emperador, i la successió d'uns fills petits que, a més s'haviern repartit el territori, converteix la Lotaringia en una àrea dèbil, que serà repartida entre els oncles: Carles el Calb i Lluís el Germànic.
- Es trencava definitivament l'Imperi.
- Desprestigi de l'autoritat pública.
- Necessitat de comprar suports, a qualsevol preu.

- L'Imperi existeix de iure, però no de facto.
- Neixen les noves nacions.
- A finals del segle IX, apareixeran poders locals i principats menors, les ciutats s'organitzen al voltant dels seus bisbes.
- Anarquia política.
- Patrimonialització dels càrrecs menors davant la debilitat dels monarques.
- Debilitat de l'estat davant les noves invasions vikingues, eslaves, hongareses i sarraïnes.
- Es qüestiona l'autoritat reial.

- Els comtes i els eclesiàstics de la perifèria ja no van a Aquisgrà a cercar confirmacions i privilegis. Prefereixen anar a Roma.
- El segle X serà el segle dels viatges a Roma. Els eclesiàstics i comtes catalans en són el millor exemple.
- Butlles de paper a Girona, Vic i Urgell.

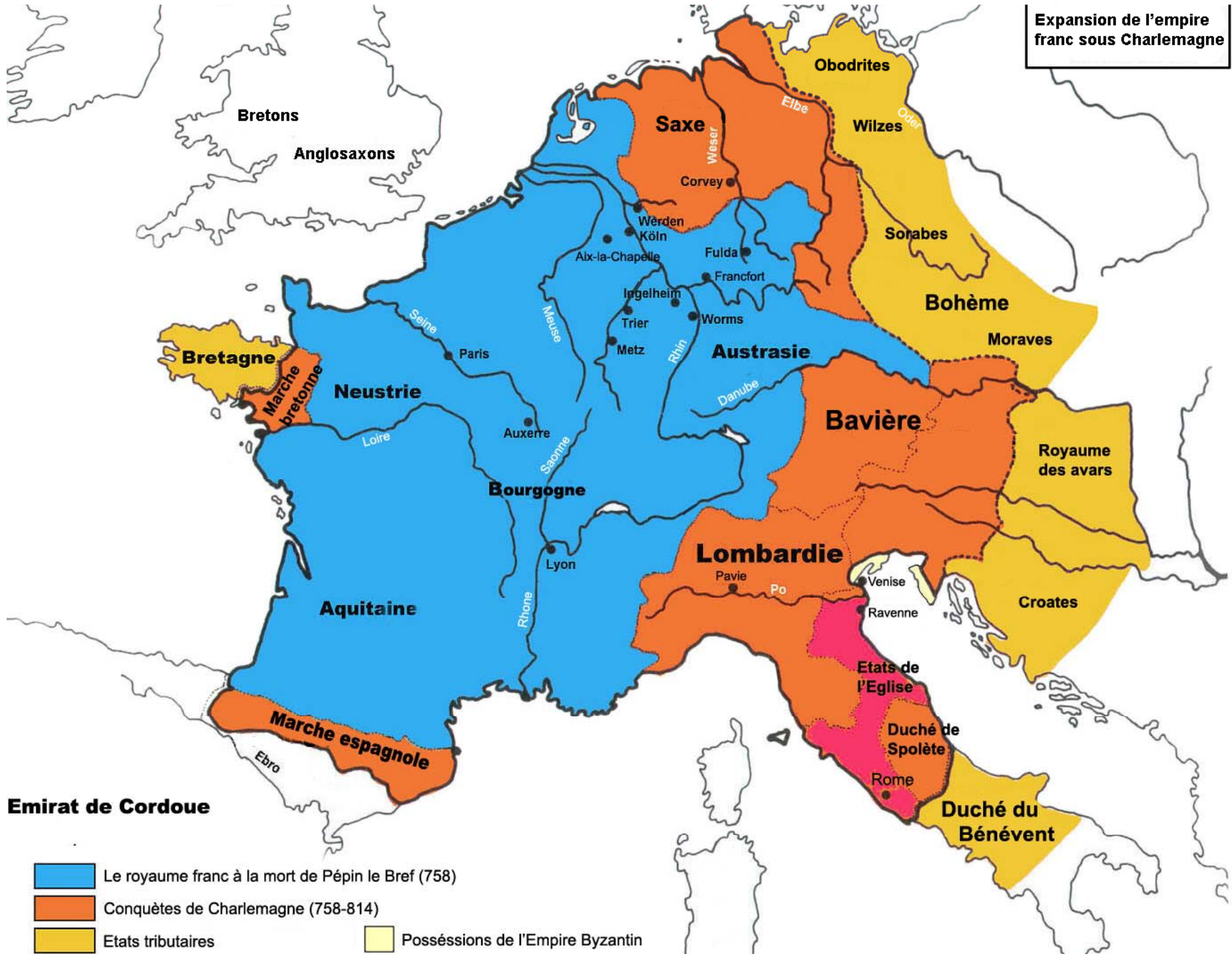
- **Crisi de l'estat**, amb desprestigi de l'autoritat pública.
- Fallida de la família reial.
- Comença la patrimonialització dels càrrecs públics (Dieta de Quierzy sur l'Oise, 877, amb motiu de l'expedició de Carles el Calb a Roma, en ajuda de Joan VIII contra musulmans): Inici del procés d'independència d'Aquitània, Borgonya, Bretanya, Normandia, Flandes, Catalunya...

Dieta de Quierzy (877)



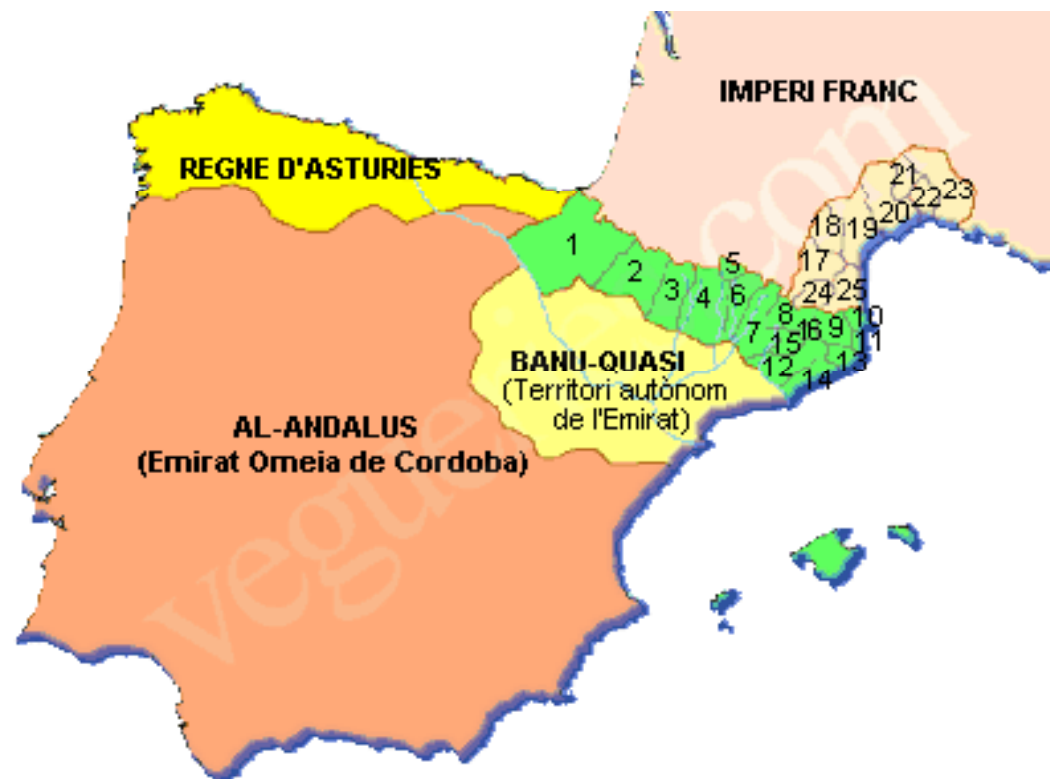
- Cop d'estat dels grans (**Eudes** o Odó, comte de París, proclamat rei 888-893) → ruptura de la legitimitat dinàstica. Però a canvi hi ha efectivitat.
- Reforça encara més la llibertat dels territoris perifèrics (cas de Guifré el Pilós → "*Christo regnante, rege expectante*").
- Retorn de la legitimitat amb **Carles III el Ximple** (893-922), enmig d'una gran anarquia feudal (905-962) de llarga durada.
- Davant els nous atacs normands → Elecció de **Robert**, comte de París i germà d'Eudes (922-923), que morí assassinat a Soissons.

Expansion de l'empire franc sous Charlemagne



Emirat de Cordoue

- Le royaume franc à la mort de Pépin le Bref (758)
- Conquêtes de Charlemagne (758-814)
- Etats tributaires
- Possessions de l'Empire Byzantin



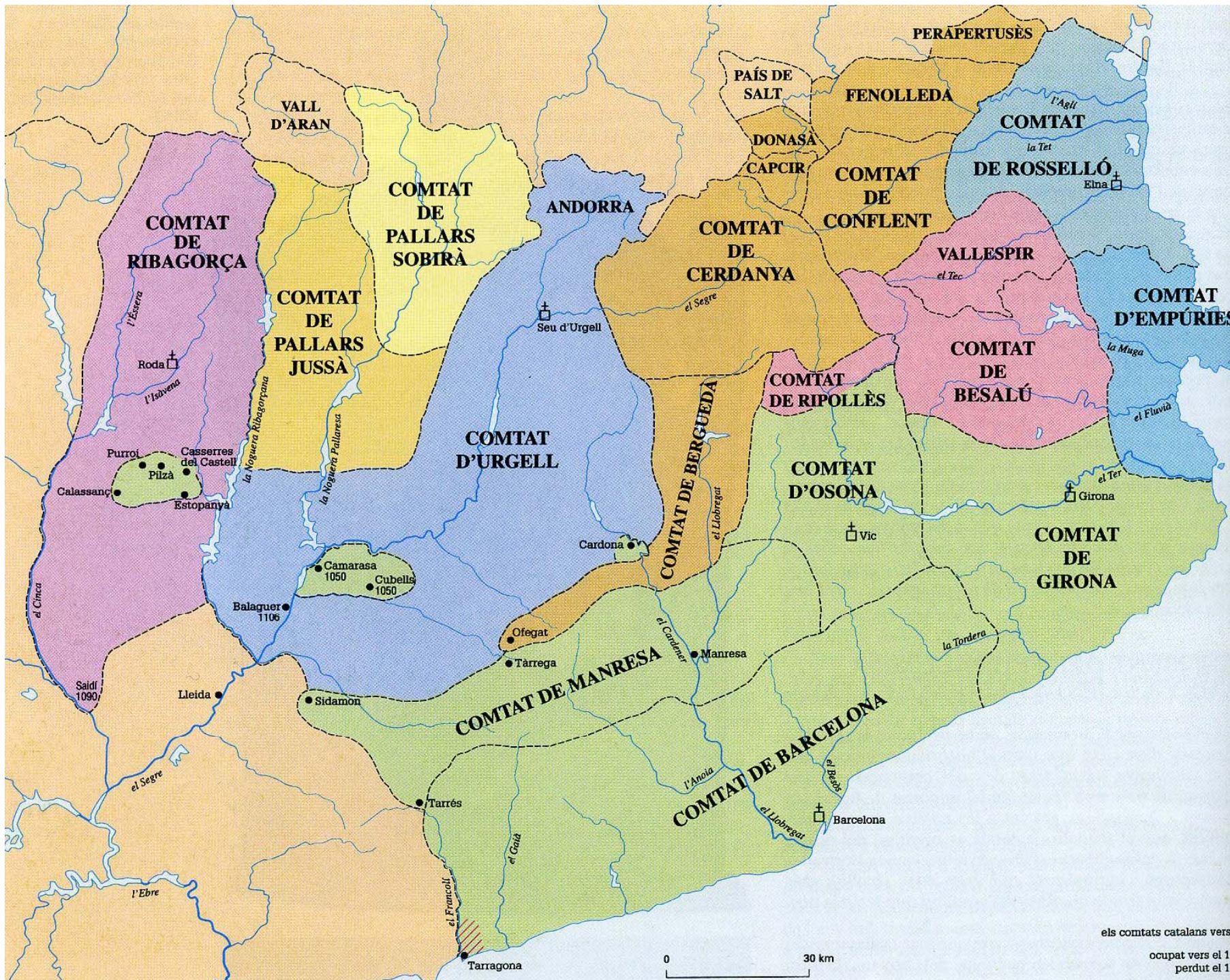
Marca Hispànica

1. Reino de Pamplona
2. Condado de Aragón
3. Sobrarbe
4. Comtat de Ribagorça
5. Vall d'Aran
6. Comtat del Pallars
7. Comtat d'Urgell
8. Comtat de la Cerdanya
9. Comtat de Besalú
10. Peralada
11. Comtat d'Empúries
12. Osona
13. Comtat de Girona
14. Comtat de Barcelona
15. Berga
16. Ripoll

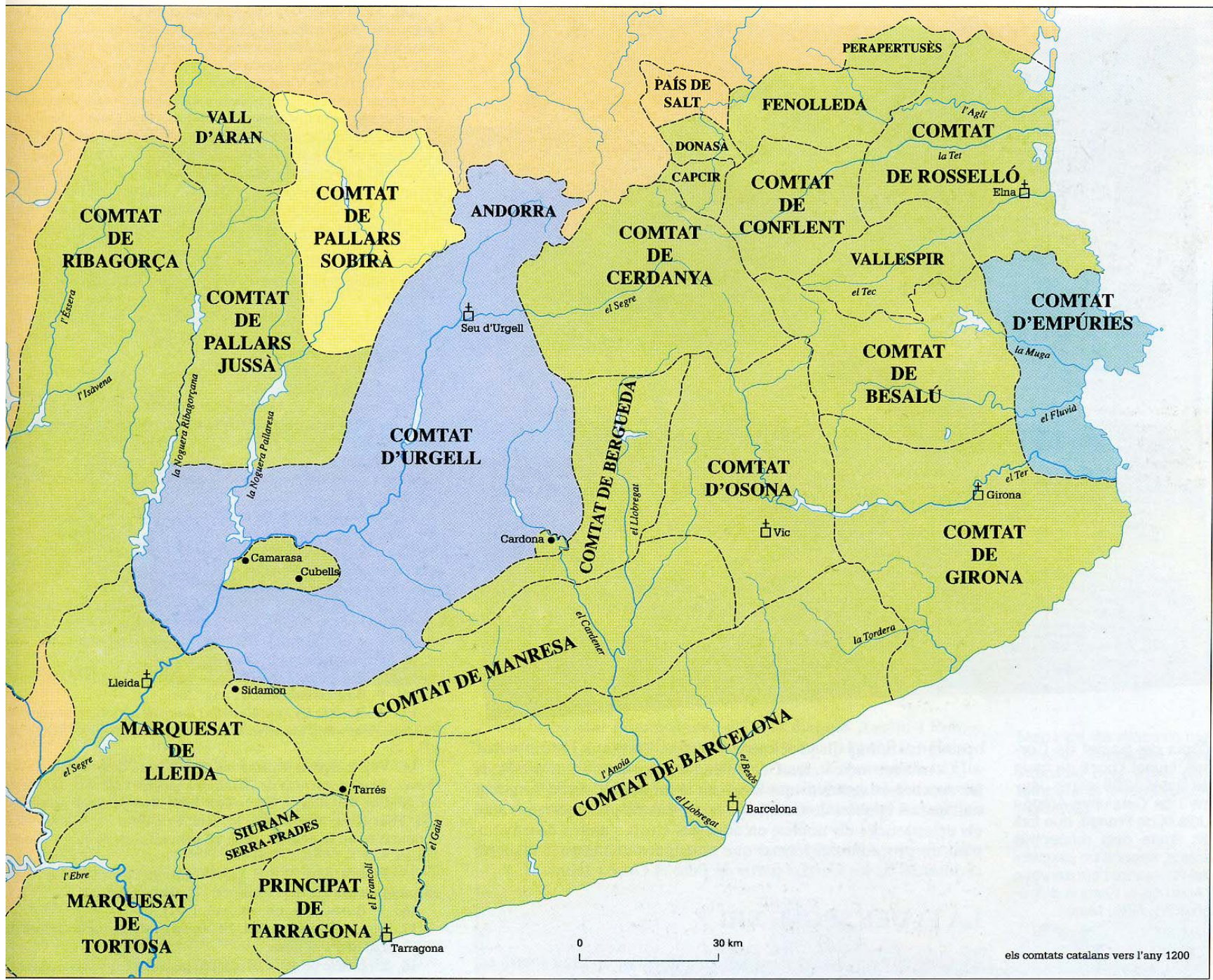
Septimània

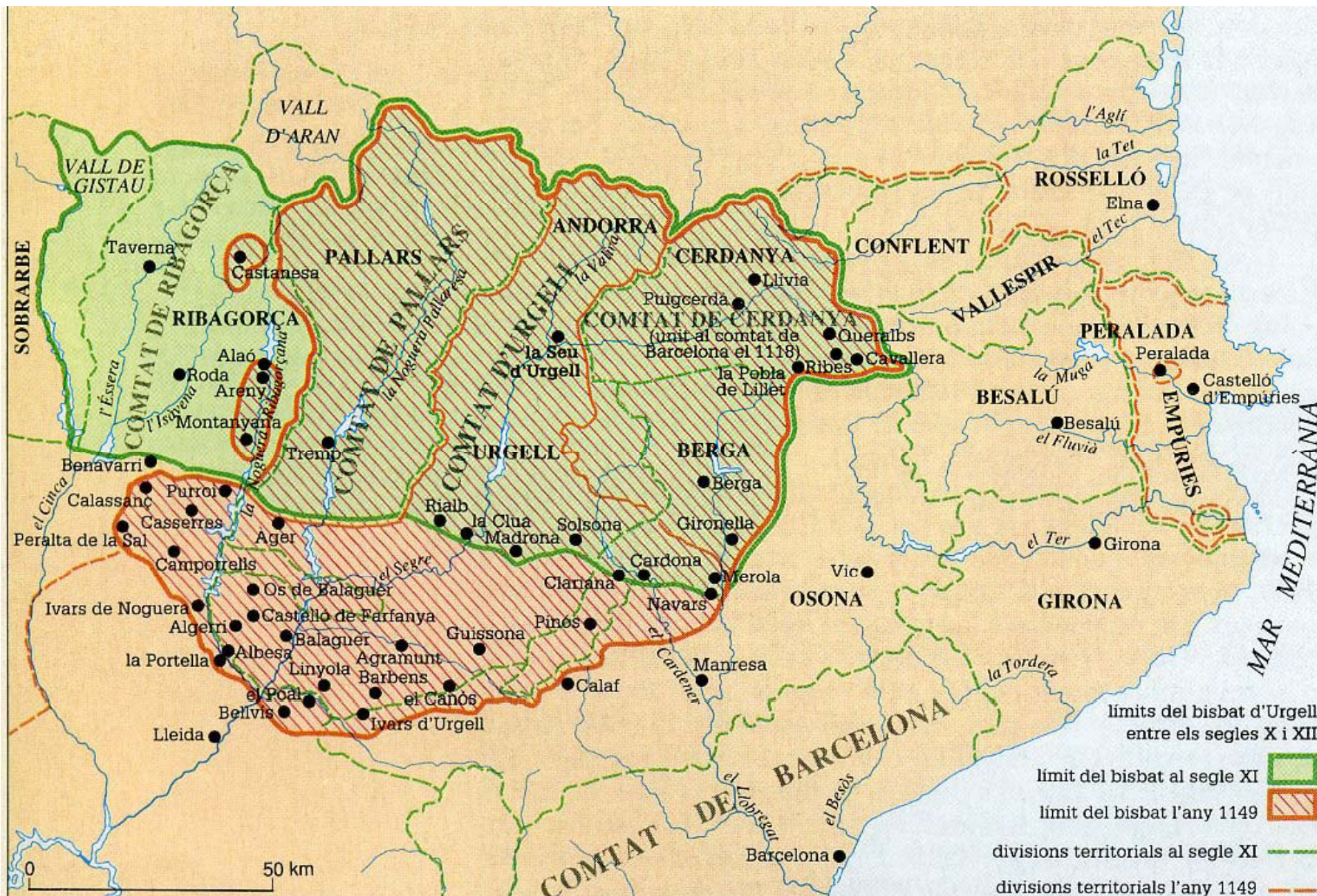
17. Rasès
18. Carcassona
19. Narbona
20. Agde-Besiers
21. Lodeva
22. Melguelh
23. Nimes
24. Conflent
25. Rosselló





els comtats catalans vers
ocupat vers el 11
perdut el 11











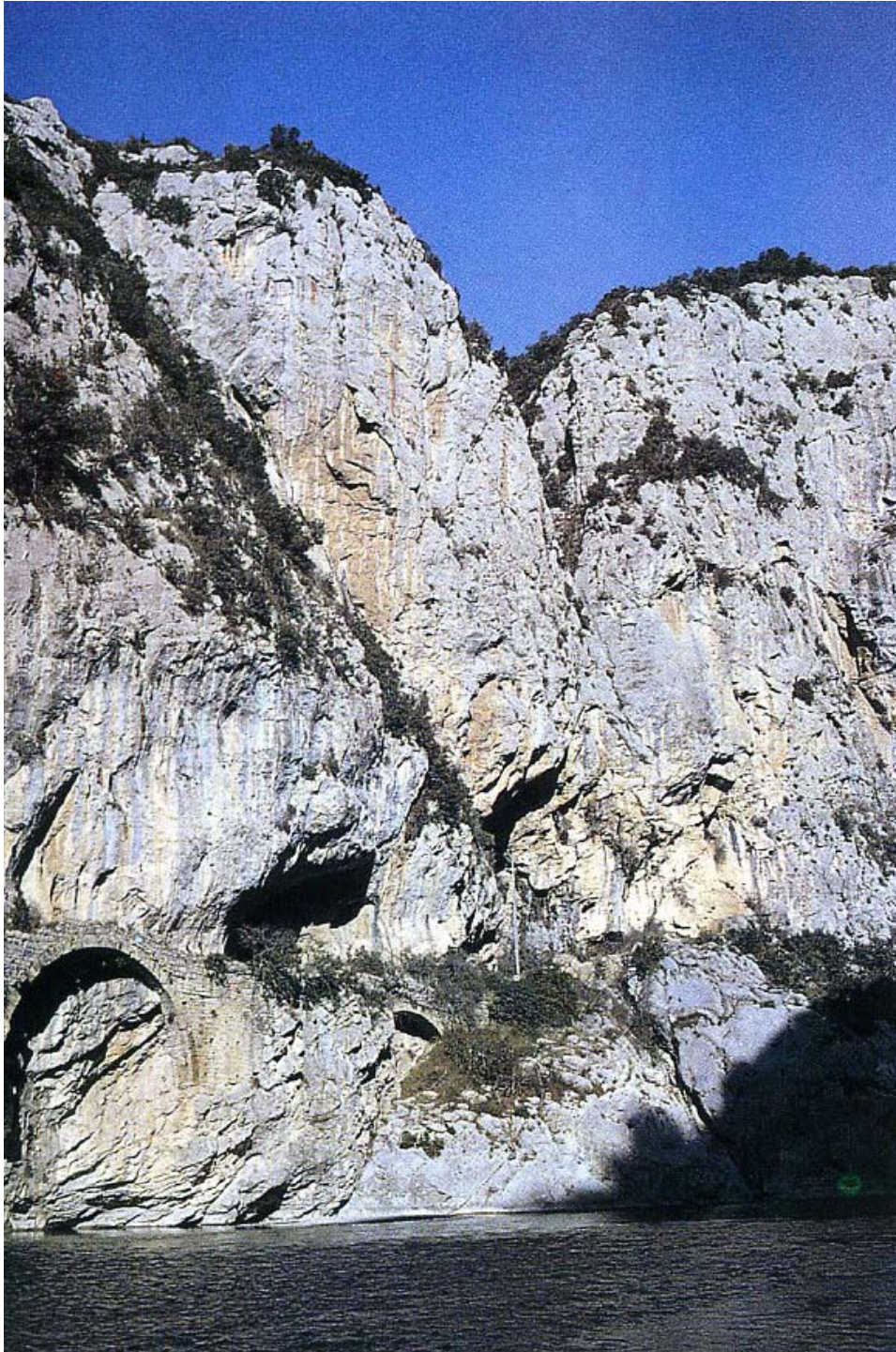


divisió eclesiàstica de Catalunya fins al segle XVI amb sobreposició dels límits actuals



**ACTES DE CONSAGRACIÓ
CONEGUES DEL BISBAT
D'URGELL SEGLES IX-XII**







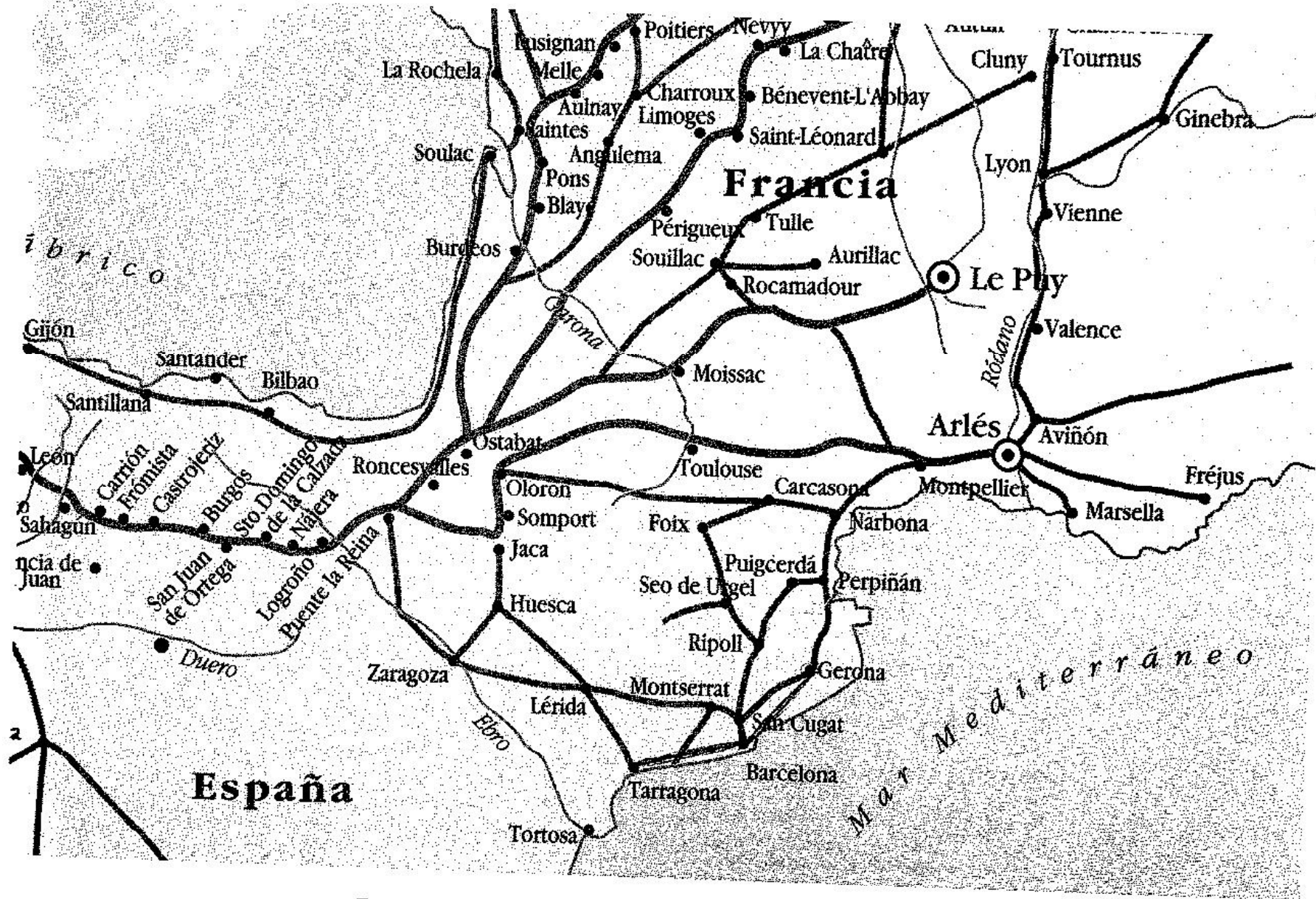


FIGURA 1. Camino de Santiago en el nordeste peninsular



